

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد آموزش پرستاری

گرایش داخلی و جراحی

بررسی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر یبوست و نفخ بیماران سکنه مغزی بستری در ICU بیمارستان

طالقانی مشهد

استاد راهنما :

جناب آقای موسی الرضا تدین فر

اساتید مشاور:

جناب آقای دکتر علیرضا رحمانی

جناب آقای دکتر محمدحسن رخشانی

نگارش :

سارا جهانگیری

خردادماه ۱۳۹۴

دانشگاه پرستاری و مامایی

فرم شماره ۲۵: صورت جلسه هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه

به منظور بررسی و ارزشیابی پایان نامه ی سارا جهانگیری دانشجوی رشته پرستاری کارشناسی ارشد آموزش پرستاری جلسه ای با حضور امضا کنندگان ذیل به عنوان هیات داوران در تاریخ ۹۴/۰۳/۲۵ محل دانشکده پرستاری و مامایی سبزوار برگزار و با توجه به معیارهای ارزشیابی، پایان نامه ایشان تحت عنوان " بررسی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر برخی مشکلات گوارشی بیماران سکنه مغزی " با درجه عالی ۱۸/۹۰ مورد تأیید قرار گرفت.

هیات داوران:

- ۱- جناب آقای تدین فر (استاد راهنما)
- ۲- جناب آقای دکتر محمد حسن رخشانی (استاد مشاور آمار)
- ۳- جناب آقای دکتر علیرضا رحمانی (استاد مشاور تخصصی)
- ۴- جناب آقای بهنام (استاد داور خارج از دانشگاه)
- ۵- سرکار خانم دکتر کوشکی (استاد داور عضو هیات علمی دانشگاه)
- ۶- سرکار خانم استاجی (نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده)
- ۷- سرکار خانم استاجی (رییس جلسه)

موسی الرضا تدین فر

رییس دانشکده پرستاری و مامایی سبزوار

صفحه شناسه

عنوان: بررسی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر یبوست و نفخ بیماران سکته مغزی بستری در ICU بیمارستان طالقانی مشهد.
استاد راهنما: جناب آقای موسی الرضا تدین فر
استاد مشاور: جناب آقای دکتر علیرضا رحمانی. جناب آقای دکتر محمد حسن رخشانی.
تاریخ دفاع: ۱۳۹۴/۳/۲۵
نمره پایان نامه: ۱۸/۹۲
کد اخلاق: (Medsab.Rec.93.15).
کد ثبت پایان نامه : ۹۱۱۴۲/۶ پ
شماره ثبت در مرکز ثبت کارازمایی بالینی (برای مطالعات کارازمایی بالینی) : IRCTID: IRCT2014111119911N1
حق استفاده از مفاد پایان نامه برای دانشگاه علوم پزشکی سبزوار محفوظ است و استفاده از مطالب متن، جدول ها ، نمودارها و شکل ها بدون ذکر منبع ممنوع می باشد.

تقدیم بہ بیشکاہ مقدس حضرت ولی عصر (عج)

ستارہ پرفروغ ولایت کہ آمدنش آرزوی ماست

تقدیم بہ آستان ملکوتی امام علی بن موسی الرضا (ع)

مظہر لطف و ضفا و دریای بی کران عطوفت و رحمت

کہ بی لطف و عنایتش ادامہ راہ

ممکن نبودہ و نخواہد بود

تقدیم بہ پدر و مادر عزیزم و پدر بزرگ از دست رفتہ ی مہربانم

که لحظات ناب باور بودن، لذت و غرور دانستن، جبارت خواستن، عظمت رسیدن و تمام تجربه

های یکتا و زیبای زندگیم، مدیون حضور سبز آنهاست.

و با قدر دانی از برادران عزیزم

که وجودشان شادی بخش و مایه آرامش من است.

و با تشکر از دوستان عزیز و کرامت‌دارم

که لطفشان همیشه شامل حال من بوده است.

ذالفضل من الله وکفی بالله علما

خداوندا

بر آستان شکوهت پیشانی بزدگی می ستایم که مرا در حرفه شریف پرستاری، لیاقت خدمت بخشیدی

تا در راه تو و به یاری تو، با قدم های استوار در این راه گام بردارم و سپاس از ذات پاک و لطف بی

نهایت. ستایش تو را که مرا کوچک ترین و سیده مکتب شفایت قرار دادی.

نمی توان معنایی بالاتر از تقدیر و تشکر بر زبانم جاری سازم و سپاس خود را در وصف استادان خویش

آشکار نمایم، که هرچه گویم و سرایم، کم گفته ام.

با سپاس از معلم همیشه همراهم ، استاد با کمالات و شایسته جناب آقای موسی الرضاتدین فر که همچون

پدری مهربان در تمام محظالت همراهم بودند و بی شک بدون یاری و راهنمایی ایشان فائق آمدن بر

مشکلات راه، سخت و ناممکن بود.

با قدر دانی از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر محمد حسن رحشانی که تجربیات موثر و جاودانه ی

ایشان باعث شکوفایی و پیشرفت در تمام مراحل تحصیلم گردید.

از استاد صبور و متعهد جناب آقای دکتر علیرضا رحمانی که با نکته های دلاویز، همواره راهنما و راه گشادر

اتمام و اکمال پایان نامه ام بوده اند.

شماره:

۹۱۱۴۲/۶

دانشکده پرستاری
ومامایی

فرم

شماره ۲۴: تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

اینجانب سارا جهانگیری، دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد نا پیوسته در رشته آموزش پرستاری گرایش داخلی - جراحی که در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۲۳ از پایان نامه خود تحت عنوان:

" بررسی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر یبوست و نفخ بیماران سکته مغزی بستری در ICU

بیمارستان طالقانی مشهد"

با کسب نمره ۱۸/۹۲ و درجه عالی دفاع نموده ام؛ بدینوسیله متعهد می شوم:

- (۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- (۲) این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایینتر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- (۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- (۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: ساراجهانگیری

تاریخ و امضاء: ۱۳۹۴/۳/ ۲۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	چکیده
فصل اول: معرفی پژوهش	
۹	بیان مسئله:
۱۵	اهداف تحقیق:
۱۶	فرضیات تحقیق:
۱۶	تعریف واژه ها:
۱۷	پیش فرض ها:
فصل دوم: دانستیهای موجود درمورد پژوهش	
۲۰	مقدمه:
۲۰	چارچوب پژوهش (چارچوب پنداشتی):
۳۰	مروری بر پژوهش های مرتبط:
فصل سوم: روش انجام پژوهش	
۴۹	مقدمه:
۴۹	روش پژوهش:
۴۹	جامعه پژوهش:

۴۹	محیط پژوهش:
۵۰	مشخصات واحدهای مورد پژوهش (معیارهای ورود و خروج)
۵۲	روش نمونه گیری
۵۳	حجم نمونه و روش محاسبه آن:
۵۳	ابزار (های) گردآوری داده ها:
۵۵	روش تعیین روایی و پایایی ابزار (ها):
۵۷	روش گردآوری داده ها یا روش اجرا:
۵۸	روش تجزیه و تحلیل داده ها:
۵۸	محدودیت های پژوهش:
۵۹	ملاحظات اخلاقی پژوهش:

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۶۱	مقدمه
۶۲	بخش اول : یافته های توصیفی
۷۰	بخش دوم : یافته های استنباطی
۷۲	یافته های جانبی:

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۴	مقدمه
۷۴	بحث و تفسیر یافته های پژوهش

نتیجه گیری نهایی: ۸۳

کاربرد نتایج در پرستاری: ۸۳

پیشنهاد برای پژوهش های بعدی: ۸۵

منابع ۸۶

پیوست ها 91

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۳-۱: جدول متغیر های پژوهش.....	۵۱
جدول ۴-۱: نتیجه آزمون نرمالیتی توزیع متغیر کمی سن.....	۶۲
جدول ۴-۲: مقایسه میانگین سن افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل.....	۶۳
جدول ۴-۳: توزیع فراوانی بیماران مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب جنس.....	۶۳
جدول ۴-۴: توزیع فراوانی افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب محل سکونت.....	۶۴
جدول ۴-۵: توزیع فراوانی افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب تحصیلات.....	۶۵
جدول ۴-۶: توزیع فراوانی افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب شغل.....	۶۶
جدول ۴-۷: توزیع فراوانی افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب مدت بستری.....	۶۷
جدول ۴-۸: توزیع فراوانی افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل بر حسب نوع سکتة مغزی.....	۶۸
جدول ۴-۹: نتیجه آزمون نرمالیتی توزیع متغیر کمی نمره GCS.....	۶۹
جدول ۴-۱۰: مقایسه میانگین نمره ی GCS افراد مبتلا به سکتة مغزی در دو گروه مداخله و کنترل.....	۶۹
جدول ۴-۱۱: برآورد ضرایب رگرسیون پواسن دادههای همبسته به روش GEE.....	۷۱
جدول ۴-۱۲: برآورد ضرایب رگرسیون استاندارد شده در مدل آنالیز کوواریانس.....	۷۱
جدول ۴-۱۳: برآورد ضرایب رگرسیون پواسن دادههای همبسته به روش GEE.....	۷۲

فهرست نمودارها و شکل‌ها

صفحه	عنوان
۱۹	نمودار ۱-۲: چارچوب پنداشتی پژوهش .....

فهرست پیوست‌ها

عنوان	صفحه
پیوست شماره ۱: فرم انتخاب واحدهای پژوهش.....	۹۲
پیوست شماره ۲: فرم مشخصات فردی و بالینی بیماران.....	۹۴
پیوست شماره ۳: چک لیست بررسی پیوست و نفخ.....	۹۶
پیوست شماره ۴: فرم رضایت نامه آگاهانه شرکت در طرح پژوهشی.....	۹۷
پیوست شماره ۵: کدهای ۲۶ گانه اخلاقی حفاظت از آزمودنی انسانی در پژوهش های علوم پزشکی.....	۱۰۱
پیوست شماره ۶: فرم درخواست بررسی طرح های پژوهشی توسط کمیته اخلاق.....	۱۰۵

بررسی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر یبوست و نفخ بیماران سکته مغزی بستری در ICU بیمارستان طالقانی

مشهد

سارا جهانگیری^۱، موسی الرضا تدین فر^{۲*}، علیرضا رحمانی^۳، محمدحسن رخشانی^۴

چکیده

زمینه و هدف: سکته مغزی اولین اختلال قلبی-عروقی در جهان می باشد. این بیماران در معرض مشکلات گوارشی از قبیل: یبوست، نفخ بوده که با پیامدهای ناگواری از قبیل افزایش فشار داخل جمجمه و کاهش ظرفیت تنفسی همراه می باشد. با توجه به شیوع بالای این قبیل مشکلات گوارشی در بین بیماران سکته مغزی و محدودیت ها و عوارض حاصل از درمان های موجود، لازم است که سایر راه ها و مداخلات درمانی که دارای عارضه کمتر، ارزان تر و همچنین قابل اجرا باشند؛ مانند مصرف پروبیوتیک ها، مورد توجه قرار بگیرد. لذا این پژوهش با هدف ارزیابی تاثیر مکمل پروبیوتیک بر یبوست و نفخ بیماران سکته مغزی بستری در ICU انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه؛ بر روی ۶۵ نفر از بیماران سکته مغزی بستری در ICU بیمارستان طالقانی مشهد، در سال ۱۳۹۳ انجام گرفت. بیماران دارای لوله بینی-معدی، فقدان دفع در سه روز متوالی، وارد مطالعه شدند. بیمارانی که رژیم گاوژ را تحمل نکردند؛ از مطالعه خارج شدند. افراد به طور تصادفی به دو گروه مداخله ($n=33$) و کنترل ($n=32$) تقسیم و تعداد دفعات اجابت مزاج و اندازه ی دورشکم آنان قبل از مطالعه اندازه گیری شد. بیماران گروه مداخله، علاوه بر درمان روتین، به مدت یک هفته، هر ۱۲ ساعت، مکمل پروبیوتیک ژری لاکت ۵۰۰ میلی گرم و گروه کنترل تنها درمان معمولی را دریافت کردند. در انتهای مطالعه تعداد دفعات اجابت مزاج روزانه و اندازه ی دور شکم تمامی بیماران مجدداً اندازه گیری شد. داده ها با استفاده از مدل رگرسیون پوآسون داده های هم بسته، توسط نرم افزار SAS نسخه ۹/۱ و نرم افزار SPSS ویرایش ۱/۵؛ در سطح اطمینان ۹۵٪ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: در گروه مداخله میانگین تعداد دفعات اجابت مزاج، بیش از یک بار در روز، ۱/۲۲، و در گروه کنترل ۰/۶۲ بدست آمد ($p<0/0001$). همچنین اندازه گیری دور شکم؛ نشان داد که اندازه ی دور شکم در گروه مداخله؛ به طور متوسط ۱/۶ سانتی متر نسبت گروه کنترل کاهش یافته و این تغییر معنادار بود (۰/۰۲۸).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مثبت پروبیوتیک ها در درمان یبوست و نفخ شکم؛ پروبیوتیک ها را می توان به عنوان یک درمان غیردارویی در درمان یبوست و نفخ در این بیماران مورد استفاده قرار داد.

واژگان کلیدی: پروبیوتیک، یبوست، سکته مغزی، ICU.

^۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش پرستاری، دانشکده ی پرستاری _ مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.

^۲ . کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مربی، گروه داخلی _ جراحی، دانشکده ی پرستاری _ مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار،

ایران. آدرس پست الکترونیک: Mtadayonfar@yahoo.com

^۳ . متخصص بیماری های مغز و اعصاب، گروه مغز و اعصاب، مرکز آموزشی و پژوهشی و درمانی طالقانی مشهد، مشهد، ایران.

^۴ . دکتری آمار، استادیار، گروه آمار زیستی، دانشکده ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.